

Politika Dergisi - Süleyman Çelebi Mülakatı

İçeriği Yazan: [Editör](#) [1] Zaman: Paz, 01/06/2008 - 19:00

PD Raporaj Ekibi: [Gökhan DAĞ](#) [2]

Yardımcı Ekip: Volkan AKTÜRK

> **Röportajı Yapan: Gökhan DAĞ**

Fotoğraflar: Volkan AKTÜRK

Süleyman Çelebi Kimdir?

1953 Ordu Perşembe’de doğdu. İlk ve orta öğrenimimi Perşembe’de yaptı. 1967 yılında Dinarsu Fabrikasında çalışma hayatına atıldı. 1973 yılına kadar adı geçen işyerinde çalıştı. 1971 yılında Tekstil İşçileri Sendikası Eyüp Şube Sekreterliğine, 1972 yılında Eyüp Şube Başkanlığı’na ve 1975 yılında Tekstil İşçileri Sendikası Genel Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi ve bu görevleri amatörce yürüttü.

1976 yılında Özer Kömek’in yürütme kurulundan istifası sonucu genel yönetim kurulunca yürütme kurulu üyeliğine seçildi.

1978 yılında yapılan Tekstil İşçileri Sendikası Marmara Bölge Temsilciliği ve Bursa Şube Başkanlığı görevlerinde bulundu. 1978 yılında yapılan Tekstil İşçileri Sendikası Genel Kurulu’nda yürütme kurulu üyeliğine seçildi. Sonrasında Örgütlenme Dairesi Başkanlığı ve Genel Başkan vekilliği görevlerini üstlendi. 1980 yılında yapılan DİSK 7. Olağan Genel Kurulunda DİSK Yürütme Kurulu üyeliğine seçildi ve örgütlenme daire başkanlığı görevine getirildi.

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra DİSK davası nedeniyle 4 yıl tutuklu kaldı. Hakkında açılmış bulunan davaların beraatla sonuçlanmasından sonra, DİSK ve bağlı sendikaların yeniden faaliyete geçmesi sonrasında DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar’ın istifası nedeniyle 13 Ağustos 1991’de DİSK Yönetim Kurulu kararı ile DİSK Genel Sekreterliğine seçildi. Bu görevi, 1992 yılında yapılan DİSK 8. Olağan Genel Kurulu’nda yeniden aynı göreve seçilmiş olması nedeniyle 1994 yılına değin sürdürdü. Bu dönemde DİSK’in üyesi olduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC)’un Yönetim Kurulu üyeliğinde bulundu.

Yine bu dönemde çeşitli tarihlerde yapılan Genel Kurullarda, Tekstil İşçileri Sendikası Genel Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi, Genel Başkan vekilliği görevini yürüttü ve son olarak, Tekstil İşçileri Sendikası’nın 30-31 Mayıs - 1 Haziran 1997 tarihlerinde yapılan 8. Olağan Genel Kurulunda Genel Sekreterliğe seçildi. 1997 tarihinde yapılan Avrupa Tekstil Giyim ve Deri İşçileri Federasyonu (ETUF-TCL)’nin Genel Kurulunda Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi.

Mesleki faaliyetlerinin yanı sıra 1971 yılında CHP’ye üye oldu. Aynı yıl CHP Gençlik Kolları Yönetim Kurulu ve İşçi Komitesi Genel Yönetim Kurulu üyeliği yaptı. 1974 yılında CHP Genel Merkez İşçi Komitesi Genel Yönetim Kurulu üyeliğine, 1977 yılında kurultay delegeliğine seçildi. 1991 yılında SHP Parti Meclisi üyeliğine seçildi.

29.03.1998 tarihinde yapılan CHP İl Kongresi’nde ise Kurultay Delegeliğine seçildi. 1999 yılının Haziran ayında yapılan CHP’nin Kurultayında Parti Meclisi üyeliğine seçildi. Tekstil İşçileri Sendikası’nın 12-13 Aralık 1998 tarihlerinde yapılan Olağanüstü Genel Kurulunda yeniden genel sekreterliğe seçildi. Tekstil Genel Başkanı Rıdvan Budak’ın 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan milletvekilleri seçimlerinde, milletvekili seçilmesi üzerine Genel Yönetim Kurulu tarafından yapılan

seçim sonrasındaki görev dağılımında Genel Başkanlığa seçildi. 22-23 Nisan 2000 tarihinde yapılan Tekstil İşçileri Sendikası'nın 9. Olağan Genel Kurulunda Genel Başkanlığa seçildi. Tekstil İşçileri Sendikası'nın 6- 7 Aralık 2003 tarihlerinde yapılan 10. Olağan Genel Kurulunda tekrar Genel Başkanlığa seçildi. 8-9 Eylül 2007 tarihinde yapılan Tekstil İşçileri Sendikası Genel Kurulunda Genel Başkanlığa aday olmadığından Genel Başkanlık görevi sonlandırdı. 28-30 Temmuz 2000 tarihinde DİSK 11. Genel Kurulunda DİSK Genel Başkanlığına seçildi. Aynı tarihten buyana Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) Yönetim Kurulu Üyeliği görevini sürdürdü. DİSK'in, 04 - 06 2004 tarihlerinde yapılan 12. Genel Kurulunda ve 15-17 Şubat 2008 tarihinde yapılan 13. Genel Kurulunda tekrar Genel Başkanlığa seçildi.

Evli ve iki kız çocuk babasıdır.

Politika Dergisi—Süleyman ÇELEBİ Mülakatı

Gökhan DAĞ (G.D): Öncelikle sizden başlayalım isterseniz. Kariyer gelişiminizden bahseder misiniz? Hangi süreçlerden sonra Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'na geldiniz ve neden DİSK?

Süleyman ÇELEBİ: Birincisi; ben 11 kişilik bir ailenin sondan ikincisiyim; ama ilk doğan 5 kardeşim vefat etmiş. Ben 1952, Ordu Perşembe doğumluyum ve orada ilkokulu bitirip ortaokula başladığımda, 1966 yılında 14 yaşımdayken gelip, İstanbul'a yerleştik. Ortaokulu sonradan tamamlayabildim; çünkü 14 yaşında Dinarsu Fabrikası'nda çalışmaya başladım. Dinarsu Fabrikası Eyüp'te kurulmuştu. Daha önce iplik ve dokuma üzerine çalışan bu fabrika daha sonra halı üzerine çalışmaya başladı; ben de bu dönemde iplik ve dokumacılık üzerine masuracılık yaparak çalışma yaşamına başladım.

Dinarsu'da daha küçük sayılabilecek bir yaşta iken, çalışma yaşamında bir sendikal yapı ile karşılaştık. O zaman Türk-İş'e bağlı Türkiye Tekstil Örm ve Giyim Sanayi İşçileri Sendikası (TEKSİF) bizim işyerimizde örgütlüydü. Bağımsız bir tekstil işçileri sendikası vardı; henüz (1966 yılında) DİSK kurulmamıştı. Aradan 1-2 yıl geçtikten sonra TEKSİF'in işyerindeki uygulamaları ve kişilere bakışında ciddi anlamda bir sarı sendika olarak tanımladığımız; daha çok patron ve sermayeden yana uygulamalar vardı ve biz o politikaların karşısında ağabeylerimizin de içinde yer aldığı bir çalışma başlattık ve başka bir sendika tercihinde bulunduk.

O zaman Bağımsız Tekstil İşçileri Sendikası diye bir sendika kurulmuştu ve biz de 1968 yılında o sendikanın üyesi olduk. Benim sendikacılık serüvenim bu şekilde başladı. Örgütlendik, işçilerin büyük bir bölümü (yüzde 90) bu sendikanın üyesi oldu. Burada faaliyetlerimizi ve mücadelelerimizi sürdürdük. Sonrasında, 18 yaşında Türkiye'de belki bir ilke imza atarak, Tekstil İşçileri Sendikası'nın Eyüp'te yeni açılan şubesine şube sekreteri oldum. 19 yaşında da şube başkanı oldum. Bu kadar genç yaşta bunları başarmam, belki de Türkiye sendikal hareketinde bir ilk. Gençliğe imkân veriliyorsa, sendika içi demokrasi varsa, mücadele hattında da gençler buna inanıyorsa tabii ki bir yerlere gelebiliyorsunuz. Daha sonra askerlik görevini yerine getirmeye gittim.

Bunu burada ilk kez açıklayacağım: Askerlikten dönüşte 22 yaşındaydım ve döner dönmez sendikamızda kongre başladı. Ben bu kongrede yedek il yönetim kurulu üyesiydim. O zamanlar, sendikalara şimdiki kadar müdahale olmadığı için üye sayısında bir sınırlama yoktu. Eskiden bizde yirmi tane genel yönetim kurulu üyesi, beş tane de yürütme kurulu üyesi vardı. Yürütme kurulu, yönetim kurulunda amatör olarak çalışan bir kuruldu. Haftada veya 15 günde bir toplanılan; mesai saati sonrası 18.00'de başlayan bu toplantılar gece 11-12'lere kadar devam ediyordu. Ben böyle bir kurulda görev almıştım. Ben askerden döndüğümde birinci yedeklerden biriydim ve bir arkadaşımız bu sırada yönetim kurulundan istifa etti; bunun üzerine ben, onun yerine yönetim kuruluna girdim. 1975 yılında Tekstil İşçileri Sendikası'nın genel kurulu yapıldı ve ben bu sendikanın genel yönetim kuruluna seçildim. 1975 yılından itibaren sendikada ikinci organizatör olarak göreve başladım. Yani 1975 yılına kadar şube başkanlığını, şube sekreterliğini hiçbir profesyonel deneyimim olmadan amatörce yürüttüm. Yani fabrikada çalışırken şube başkanıydım ve/veya fabrikada çalışırken şube

sekreteriydim. Kısacası bu görevlerimin profesyonel bir yanı yoktu. Bu görevlerimizde maaş almıyor, tam tersine cebimizden katkılar yaparak sendikal mücadelenin içinde bulunuyorduk. 1975 yılındaki bu genel kuruldan sonra yönetim kuruluna seçildim ve örgütlenme dairesinde organizatör müfettiş olarak göreve başladım.

Ben hemen akabinde Bursa'ya geldim ve Bursa'da Marmara Bölge Temsilcisi olarak göreve başladım. Bursa, ciddi anlamda tekstil sektörü yoğun bir yerdirdi ve biz o zamanki isimleriyle halen devam eden SİFAŞ, İPSAN, HALIFLEKS gibi fabrikaları örgütledik. Yaklaşık bir buçuk yıl içerisinde, ben orada Marmara Bölge Temsilcisi iken, yaklaşık 6.000 kişilik bir örgütlenmeyi yakaladık. 6.000 aktif üyemiz oldu. Sonra orada bir şube oluşturduk ve görevi yerel örgütlenmeye devrettik. Yerel örgütlenme, şube başkanını kendisi seçti. Ali Aykut diye bir arkadaşımız şube başkanı olurken, Günay Korayman diye bir arkadaşımızı da şube sekteri yaptık. Bursa'daki işlerimizi tamamladıktan sonra İstanbul'a geldik. İstanbul'a geldikten sonra ise Tekstil Sendikası'nın Örgütlenme Daire Başkanlığı'na seçildim. Beş kişiden oluştuğunu söylediğim yürütme kurulundaki mali sayman istifa etti, onun yerine ben o göreve aday gösterildim ve oy birliği ile seçildim. Böylece Tekstil Sendikası'nın Örgütlenme Daire Başkanı oldum. Bu görevle ayrıca Genel Başkan Vekilliğine de atandım.

Kısaca şöyle ifade edeyim; tekstilde de çok başarılı bir süreç geçirdik. Ben Örgütlenme Dairesi Başkanı olduğumda 16.000 üyeli bir sendikaydık. 1980 Askeri Darbesi'ne kadar Tekstil Sendikası'nı 77.000 aktif üyesi ile Türkiye'nin en büyük sendikalarından biri haline getirdik. Müthiş bir örgütlenme ile 1980 darbesine geldiğimizde Tekstil Sendikası'nın üye sayısı buydu ve ben de genel başkan vekili ve Örgütlenme Daire Başkanıydım; birinci yanı bu. İkinci yanı ise; DİSK'in içinde yine ben DİSK'in en genç yöneticisiydim. DİSK içerisinde de Örgütlenme Dairesi Başkanlığı yaptım. DİSK'te de 7 kişilik bir yürütme kurulu vardı, 1980 askeri darbesinden önce 22 Haziran'da kongre oldu ve ben 7 kişilik kurulda Örgütlenme Daire Başkanı olarak görev aldım. Sonrasında ise askeri darbe oldu. (Sonra Süleyman Çelebi oturduğu yerden ayağa kalkarak askeri darbe sürecinde yargılandığı duruşmanın fotoğraflarını göstererek) Bu da Türkiye tarihinde bir ilktir. 12 Eylül sürecinde yargılandığımız bu davada, fotoğraftaki en genç vatandaş benim (Bilgi: Fotoğraf bu sayfanın altındadır). O zaman DİSK'in Örgütlenme Daire Başkanıydım. Bu dava sonrasında Vurguncular Hapishanesi'nde 4 yıl tutuklu kaldım.

Ayrıca siyasi geçmişim de var: SHP'de ve CHP'de Parti Meclisi üyeliği yaptım. Avrupa sendikal hareketinde ETUC'un yönetim kurulunda bulunarak görev aldım.

[Burada röportajı daha fazla uzatmamak için özgeçmiş bölümünü kısa tutuyoruz. Sayın Süleyman Çelebi'nin yazımızın başında belirtilen özgeçmişinde özet bilgileri bulabilirsiniz.]

"Neden DİSK?" sorusuna ise şu şekilde cevap verebilirim: Biz, Bağımsız Tekstil İşçileri Sendikası olarak 1975 yılındaki Genel Kurulumuzda DİSK'e katılma kararı verdik. Bağımsız Tekstil İşçileri 1975 yılında DİSK'e katılana kadar bağımsız sendikal yaşamına devam etti; ama bu arada Tekstil Sendikası bağımsız olmasına rağmen DİSK'in bütün mücadelesinde yer aldı. Yani 15-16 Haziran mücadelesinde de, diğer eylemlerde de DİSK ile paralel bir konum izledi. Hatta DİSK'in isim babası, o zaman ki Tekstil İşçileri Sendikası'nın Genel Başkanı Rıza Güven'dir. Sonraları Rıza Güven ile DİSK arasında bir anlaşmazlık çıkıyor, Rıza Güven'in ismi kurucularda geçmiyor; fakat isim babasının Rıza Güven olduğu bize belirtiliyor. DİSK oradan doğuyor.

"Neden DİSK?" sorusuna DİSK'in Kuruluş Bildirgesi'ne bakarak cevap verebiliriz. DİSK devletten, sermayeden ve siyasi partilerden bağımsız bir sendikadır. Yani; diğer konfederasyonlar gibi partiler üstü politikalar izleyen bir sendika değil. Siyasal tercihini demokrasiden yana, soldan yana, emekten yana yapan bir örgüt. Sonuç itibarıyla; emeğin haklarını savunan bir örgüt. Türkiye işçi sınıfı mücadeleleri tarihinde hangi kazanımlar varsa, hangi ileri haklar varsa; bunun mücadelesini verdiği için DİSK. Hangi kazanımlar, yeni kazanımlar olmuşsa, bunun içinde sosyal haklardan ekonomik haklara kadar bütün hakların mücadelesinde DİSK'in imzası olduğu için DİSK. Diğer sendikalar gibi "gelene ağam, gidene paşam" diyen bir örgüt değil. Siyasal tercihini de demokrasiden yana, emekten yana, soldan yana, sosyal demokrasiden yana çok net ortaya koyan bir kitle örgütü. Kitle örgütü olmasından dolayı da içerisinde birçok farklı siyasal görüşü barındıran bir yapıya sahip. Bu nedenle DİSK'in 1967 bildirgesi iyi okunmalıdır. Gençlik bu bildiriyi çok iyi okuyup, konfederasyonumuz içinde neden devrim kelimesini kullandığımızı anlamalıdır. Gençlik bu konuları

ne yazık ki tam bilmiyor. Mesela bildirgemizde “çalışmada devrim” diye bir başlık var. Bizim çalışmada devrime nasıl baktığımızı bu bildiriye okuduğunuzda çok iyi anlayacaksınız, “sağlıkta devrim” derken ne demek istediğimizi çok iyi anlayacaksınız. Daha açık bir ifadeyle; DİSK 1961 Anayasa’nın getirdiği hak ve özgürlüklerin en geniş manada kullanımını sağlamıştır. DİSK bu anlamda yalnız işçilerin demokratik ve ekonomik mücadelesini vermemiş, toplumun bütün meselelerine karşı duyarlı olmuş bir örgüttür. Yani şöyle izah edersem daha iyi olur: Devlet Güvenlik Mahkemeleri’ne (DGM) karşı da mücadele etmiş, bedel ödemiş bir örgüttür. 80 öncesi Süleyman Demirel tarafından çıkarılmak istenen DGM’lere tabi mahkemelik kurul oluşturulması hakkındaki yasaya karşı da mücadele vermiştir. Nitekim Anayasa Mahkemesi bu yasayı geri çevirmiştir. DİSK 20 Mart Faşizmine, üniversite önünde gençlerin öldürülmesine karşı da tavır koyan bir örgüt, Antalya’daki pamuk üreticisi konusunda da miting yapan bir örgüt, Ordu’da fındık üretici hakları için de miting yapan bir örgüt, Trakya’da ayçiçeği için de, İzmir’de üzüm üreticileri için de miting yapan bir örgüt. Kısacası şunu söyleyeyim: “DİSK Türkiye’de mağdurun sesi. DİSK Türkiye’de yaşanan olumsuzluklara karşı demokrasi mücadelesinde yer alan bir örgüt. 12 Eylül Darbesi’nde DİSK’in boy hedefi haline dönüştürülmesinin nedeni de budur.”

G.D: Gençlerin devrim konusunda pek bilgili olmadığını söylediniz. Gençlerimizin pek bilgili olmadığı bir konu daha var; bu konu da sendikalar. Sendikalar, Türkiye’de inişli çıkışlı bir grafiğe sahip. İlk kez kanunu 1947 yılında çıkarılmış, daha sonra 1961’de grev hakkı sınırlı da olsa verilmiş. Sonrasında Kavel işçi eylemleri var. Kısacası inişli-çıkışlı bu sendikal yapılanma gençlerimize nasıl anlatılabilir?

Süleyman ÇELEBİ: Bu sorunun cevabı aslında bir kitap olabilecek kadar uzun. Siz de bu konuda oldukça güzel bir analiz yaptınız. Bu yaptığınız analizin içinde aslında bu sorunun cevabı da yatıyor. 1961 Anayasa’nın tanımladığı hak ve özgürlüklerin kullanımında sendikal hareket kendi iç dinamiğinde yapabileceği mücadelenin hepsini yapmıştır. Şöyle bir yaklaşım vardır: “Bülent Ecevit döneminde 274 - 275 sayılı yasa çıkmıştır”. Bu doğrudur, bu yasanın büyük bir katkısı vardır ve bunu inkâr edemeyiz; ama bunun bir de mücadelesi vardır. Yani Kavel Direnişi vardır. Kavel Direnişi’ni ortaya koymadan bu yasanın çıkması mümkün değildi. Yani direnişlerde, Saraçhane Mitingi’nden tutun, bütün işçi sınıfı mücadelelerinde bedeller ödenmiştir. Bu bedellerin içinde yaşamlar da vardır. 15 -16 Haziran’larda, 1 Mayıs’larda yaşamlar gitmiştir. Talebin yukarıdan gelmiş olduğu yanlış. Düzenlemeler yukarıdan gelmiştir ama bu gönülleri istediği için değil, bizim mücadelelerimiz onları etkilediği içindir. Bütün bu mücadelelerin ürünü olarak bu haklar üretilmiştir. Bütün bu mücadelelerin içinde DİSK ile beraber bu sürecin içinde yer alan bütün demokratik kitle örgütlerinin, siyasi partilerin, emekten yana olanların katkıları vardır. 12 Eylül öncesi dönemde gençlik, sendikal hareket açısından, mücadeleler açısından daha etkindi. Bazen farklı konumlarda da gençler kendilerini düşünüyorlardı ama sonraları gençler bu işteki öncülüğün sendikal hareket ve işçi sınıfında olması gerektiği konusunda hemfikir oldu. Kabul etmek gerekir ki 12 Eylül öncesi gençlik ile 12 Eylül sonrası gençlik arasında bu depolitizasyon sürecinde ciddi bir yozlaşma evresi vardır. Sendikaların da burada eksikliği var. 12 Eylül sonrası, 12 Eylül hukuku diye bir hukuk oluştu ve gençlerimiz ile sendikalar arasında bir kopukluk oluştu. 12 Eylül hukuku, düzenlemeleri ile birçok engellemeler yaptı ve bu düzenlemeler halen yürürlükte. Biz bu yasaların değiştirilmesi için uğraşıyoruz. Bu yasalar dünyanın hiçbir yerinde yok. Bu kanunlar 12 Eylül öncesi yürürlüğe konulan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 sayılı Grev ve Toplu Sözleşme Kanunu. Bu kanunlar bir intikam duygusu içinde yapılan kanunlar ve aradan bu kadar yıl geçmesine rağmen hala değişmeyen kanunlar. Bu kanunlarla birlikte anayasada da birçok engellemeler vardı. Örneğin dünyanın hiçbir yerinde olmayan şöyle bir düzenleme var: “Türkiye’de yalnız işçiler, sendikaya üye olurken notere gitmek zorundalar.” Yani direkt sendikaya gelip üye olma hakkına sahip değiller. Notere gidip, üyelik belgesinin altına imza atıp, 25 YTL ödeyecekler. Bir sendikadan istifa edip başka bir sendikaya üye olacaklarsa bu sefer 85 YTL ödeyecekler. Ayrıca bu işçiler elini kolunu sallayıp notere gidemezler. Noterlerin çalışma süreleri 09.00 - 17.00 arasındır. İşçi bu sürelerde çalıştığı için bir mazeret izni alıyor, tabii sendikaya üye olmaya gidiyorum diye değil; ya ailesinden birisini hasta ediyor, ya öldürüyor ya da buna benzer yalanlar uydurarak mazeret izinleri alıp, notere gidiyorlar. Bu birinci engel. İkinci engelse şu: “Bizdeki sendikacılık anlayışında baraj sistemi var. Yani ilk önce Türkiye’de nasıl şoför olabilmek için ehliyet alman zorunluluksa, sendika olabilmek için de iş kolunda çalışan işçilerin ilk önce yüzde 10’nunu noterden geçirmek zorundasınız. Yani tekstil iş kolunu ele alırsak; tekstil iş kolunda gayri resmi sayı olan 2,5 milyon işçiyi değil de resmi rakam olan 700.000 işçiden 70.000 kişiyi ilk önce noterden üye

yapacaksınız. Bu insanları üye yapmak için de büyük bir sermayeye sahip olacaksınız. Sermayenin dışında bu kadar da emekçi bulacaksınız.

Barajı aştığınızda bu yüzde 10'luk dilimi aşıyorsunuz. Bu sorunları çözmeye yetmiyor. Şimdi ehliyeti aldık; ama şimdi de bize araba lazım. Ehliyetimiz var, arabamız yok. Bu sefer toplu sözleşme yapabilmek için işyerinde çalışan işçilerin yüzde 50 + birini üye yapmak zorundasınız. Yani 1.000 kişi çalışan bir iş yerinde 501 kişiyi sendikanıza üye yapmalısınız ki o işyeri için bakanlıktan yetki tespiti denilen belgeyi alabilesiniz. Yani yetki alamıyorsunuz da, yetkinin tespitini alabiliyorsunuz. Bu tespit için bakanlık çoğunluk usulüne bakarak veriyor. Bakanlık, çoğunluk sendikası iseniz size toplu sözleşme için 'evet' veriyor. Ondan sonrasında işverenler adına başka mekanizmalar tarafından itiraz süreci başlıyor. Ondan sonra mahkemeye gidiyorsunuz. Bu bazen 7 yıl kadar süren dava noktasına geliyor.

Şimdi size umut bağlayıp, daha iyi sosyal haklar veya haklarının iyileştirilmesi için müracaat eden işçiler, sendikaya üye oldukları için 3 yıl, 5 yıl veya 7 yıl süren dava süreçlerinde hakikaten cezalandırılıyor.

Bir işçi sendikaya niye girer? Standartları daha da iyileşsin diye; ama tam tersi oluyor. İşveren diyor ki "sen sendikaya girdin ve hukuki süreç ne ise ona katlanacaksın. Zam almayacaksın, sosyal haklarında bir iyileştirme olmayacak." Tüm bunlar işçilerin, sendikalardan soğutulması için yapılan düzenlemelere işaret ediyor.

Üçüncü bir baraj daha var; işyeri Türkiye çapında eğer bir tekel işletme ise (Türkiye Elektrik Kurumu gibi) bu işletmeler için Türkiye genelinde bu firmada çalışan işçilerin çoğunluğunu üye yapmanız gerekiyor. Bu üçlü bir baraj sistemidir. Bu; ILO'nun (Uluslararası Çalışma Örgütü) sözleşmelerine, Avrupa Sosyal Şartı'na aykırı bir düzenleme. Türkiye'ye bu anlamda bakıldığında, burada örgütlenme özgürlüğünün yok denebilecek kadar az olduğunu görüyoruz. Böyle olunca, bir yandan bu mücadeleye eğilirken, bir yandan da gençlerin bu süreç içinde daha etkin olmasını sağlayamadık. Gençler de bu konuda ne yazık ki aynı duyarlılığı gösteriyor diyemeyiz; ama bizim de bu konuda eksikliğimiz var ve bunu kabul ediyoruz. Sadece gençliği suçlamıyoruz. Aslında bizim yarının işçisine ulaşmamız gerekiyor. Bu konuda zaman zaman etkinlikler, buluşmalar yapıyoruz. Genç-Sen diye bir sendikamız var. Bu sendika, kendi içinde bir örgütlenmeye sahip. DİSK'in fiili üyesi olmasalar da DİSK'in destek verdiği bir örgütlenme bu. Gençlerin henüz öğrenciyken, gelecekle ilgili sorunlarının, öğrenci statüsünde yaşadığı sorunların çözümü için projeler ürettiği bu yapıya destek veriyoruz. Gençlik ile buluşmaya ihtiyacımız var. Ayrıca gençlerimiz için birçok panel ve konferans düzenliyoruz. Mesela DİSK'e üye olan bazı sendikalar "Dünya Gençleri Buluşuyor" adlı bir sempozyum düzenleniyorlar.

Kısacası Türkiye sendikal hareketinin en büyük eksiklerinden bir tanesi gençlere ulaşamamak; ama bu konuda yasalara sığınıyor değiliz. Yasalar gençlere yönelimi engelliyor değil, yasalar sendikacılığa, örgütlenme sürecine kısıntı yaptığı için, bu konularla uğraşmaktan gençlere yeteri kadar yönelemiyoruz.

G.D: Avrupa'daki süreçlerden ve Türkiye'nin bu süreçlerin çok gerisinde olduğundan bahsettiniz. Günümüzde de küreselleşme ve Avrupa Birliği sürecini yaşıyoruz. Ayrıca Türkiye'de bir sarı sendika gerçeği var. Bu süreçlerin ve dinamiklerin etkisiyle gelecekte sendikalar nasıl bir konuma gelebilir?

Süleyman ÇELEBİ: Olaya ilk olarak Avrupa sendikal hareketi olarak bakalım. Avrupa sendikal hareketinin deneyimi çok uzun bir sürece dayanıyor. Bizde 40'larda başlayan örgütlenme süreci aslında Avrupa'da çok daha geriye dayanıyor. Örnek vermek istersek; İsveç'te Polis Sendikası 1883 yılında, Subay Sendikası 1886 yılında var. Yüzyılı aşkın, 120 yılı bulan bir sendikal hareket geleneği var. Avrupa sendikal hareketi bazen en yüksek seviyesine çıkmıştır. Fakat şu an orada da düşüşler var. Avrupa modeli içinde Avrupa'nın sendikal yapısıyla Türkiye'yi kıyasladığımızda aslında onların bizden daha çok öğrenecekleri var. Çünkü bizim ülkemizde, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin sendikalar modelleri, daha zor koşullarda çok büyük bedeller ödeyerek (darbeler, darbelerden sonra hapisaneler, cezaî yaptırımlar) anti demokratik uygulamaların bütün süreçlerini yaşamışlardır. O nedenle orada demokrasi daha içselleştiği için oradaki sendikal hareketler biraz daha kendi açısından

zorluk yaşamamaktadırlar ama başlangıçta tabii ki zorluk yaşamışlardır. Şöyle baktığımızda 1 Mayıs'ın doğuşu kölelik düzenine karşı, 14- 15 saatlik çalışmaya karşı verilen mücadelenin adıdır. Orada da bir mücadele vardır. Orada da bedeller ödeyenler olmuştur. Bizim gibi ülkelerde, gelişmekte olan ülkelere sendikal hareket biraz daha kısır, biraz daha baskıcı bir modelin altında kalmıştır.

Küreselleşme konusundaki değerlendirmemiz çok önemli. Küreselleşme dediğimiz 'Yeni Dünya Düzeni' günümüze egemendir. Bu, bugünün sorunu değildir. Bu, 80'li yıllardan itibaren neo-liberal politikaların egemen olduğu bir düzene doğru hayata geçti. Bazı yerler bunu darbeye çözdüler. Bizde de 24 Ocak kararları ve benzeri neo-liberal politikalara geçiş darbeye oldu. Şili'de de böyle oldu ve bu geçiş, bazı yerlerde yumuşak geçiş diyebileceğimiz; kendi projelerini, projektörlerini dayatarak oldu. Biz küreselleşmeye karşı emeğin küresel mücadelesini yaratmak zorundayız. Hem Türkiye'deki sendikal hareket açısından hem de Avrupa'daki sendikal hareket açısından çok rahat şekilde emeğin küresel mücadelesini birlikte yürütemezsek, Avrupa sendikal hareketindeki sıkıntılar bizde de olur. Onun için biz; DİSK olarak daha yargılanırken, daha hapisanedeysen Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye olan Türkiye'deki ilk örgütüz. Örneğin; şimdiki adı ITUC, daha önceki ismi ICFTU olan Dünya Sendikalar Konfederasyonu'nun biz eskiden beri üyesiyiz. Türk-İş de üyesiydi. Ancak biliyorsunuz, Türk-İş 12 Eylül yönetimine bir bakan verdi; Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide'yi darbenin bakanı yaptılar ve konfederasyon (ICFTU) Türk-İş'i üyelikten ihraç etti. ITUC dolayısıyla Avrupa ve dünya sendikal hareketi ile hem yönetsel hem de kurumsal olarak çok büyük bir işbirliği ve dayanışma içindeyiz. Şimdi bunu neden anlatıyorum? Artık bütün bu yaşadığımız süreçlerde etkili bir mücadelenin yolu uluslar arası dayanışmadan geçiyor. Örnek vermek istersek; (Bursa'da bunu çok iyi yaşadığımız ve çoğunuz Uludağ Üniversiteli olduğu için Bursa örneği vereceğim.) Bursa'da Grammer diye bir fabrika var, biz burada çok büyük, çok çetin mücadeleler verdik. DİSK üyesi Metal-İş olarak biz orada bir örgütlenme yaptık. Örgütlenmeyi yapar yapmaz Alman işveren DİSK'i istemedi; DİSK'te örgütlenen 58 kişiyi işten attı. Sonra işveren, Türk Metal diye bir sendikayı çağırdı. "Burada sendika olaksa; bu Türk Metal olmalı." dedi. Artık köylerde gramere işçi alınacak diye anonslar yapıldı ve bizim sendikanın orda tasfiyesi için her şeyi yaptılar. Türk Metal'i orada işveren bizzat çağırırken biz ne yaptık? Alman sendikalarıyla (IG Metall gibi) görüştük; "biz bu alanda ciddi bir sorunla karşılaşıyoruz, burada örgütlenme özgürlüğümüz çiğneniyor" dedik ve oradaki (Almanya) işçiler uyarı eylemi yaptı. Sonuçta bu 58 kişinin hepsi işe alındı, orada bizim sendikamız tanındı; ama bu iki yılı buldu. Bu ve benzeri örgütlenmelerle işçi atıldığında veya başka bir uygulama yapıldığında böyle sempati dayanışmalarıyla; hem örgütlülük sağlanıyor hem de oradaki sürecin tamamlanmasında böyle önemli rol alınıyor. Bu mücadelede, uluslararası küreselleşmeye karşı; emeğin küresel mücadelesini ortaklaşa gerçekleştirmek zorundayız ve şu anda Türk sendikal hareketi bu alanda ciddi şekilde hem sosyalist sendikacılığa hem de bu küreselleşmeye karşı böyle bir cephe örme durumunda.

G.D: Peki, Türkiye'de hangi sendikalarla işbirliği içindesiniz?

Süleyman ÇELEBİ: Türkiye'de kimse 'yoğurdum ekşi' demez. Pazara çıkardığı zaman herkes 'yoğurdum taze' der. Türkiye'de bütün sendikalar emekten yana, işçiden yana olduklarını söylüyorlar ve böyle örgütleniyorlar. Önemli olan gerçekten bu mu? Bunun tespitini, yalnız bizim ideolojik yaklaşımla sunmamız bir şey ifade etmez. DİSK'teki üyelerin örgütlülüğündeki, rahat mücadelesindeki yeri ve olumlu noktaları ne kadar, diğerlerinde ne kadar; bunu ölçüsünü işçilerin vermesi gerekiyor. Bu tercihleri işçilerin daha iyi değerlendirmesi gerekiyor. Şunu ifade edeyim; biz emeğe yönelik saldırılarda diğer sendikalar ile işbirliklerinden yanayız, ortak iş yapılmasından yanayız; çünkü bu sendikal temsilcilerin çalışanları ayrı olsa bile kendi aleyhimizdeki gelişmelere (Sosyal Güvenlik Yasası gibi) karşı ortak mücadele hattı örebiliriz. Bu ördüğümüz mücadele hattını zirveye de çıkarabiliriz, bazen kendi içimizdeki sıkıntılardan dolayı (hükümete bağımlılık, hükümetin talimatlarına uyulması gibi) dağılma da yaşayabiliriz. O nedenle siyasi görüşümüzden daha çok; emeğin sorunlarına karşı hangi sendika duruş sergilerse, onlarla iş ve güç birliği yapmaktan yanayız. Maalesef, son dönemdeki sınavlarımızda başarılı olamadığımızı söylemek istiyorum. Sendikaların devletten, siyasi partilerden bağımsız olması gerekiyor, öyle söyleniyor ama bağlı oldukları pek çok alanı görüyoruz. Tam teslim alınmış durumlar, hükümetin kontrolündeler, hükümetin arka bahçesi olmuş durumlar. Biz de bu duruşlarından dolayı sorunlar yaşıyoruz ve onun için Türk sendikal hareketi kendini sorgulamalı. Türk işçi sınıfı da işçi sendikalarını sorgulamalı; duruş noktalarını,

mücadele hattındaki tutarlılıklarını veya tutarsızlıklarını önüne koymalı ve tercihlerini ona göre yapmalıdır.

G.D: *Bu durumlarda sosyal diyaloga neler düşmektedir? Sizin DİSK olarak, sosyal diyalogu desteklediğinizi biliyoruz. Peki, sosyal diyalog adına neler yapılabilir?*

Süleyman ÇELEBİ: Biz sosyal diyalogu önemseyen bir örgütüz; ama -maalesef- bizim ülkemizde sosyal diyalog sosyal monologa (tek seslilik) dönüştü. Şunu açıkça söylemek isterim; bu hükümet sosyal diyalog konusundaki bütün zeminlerde var aslında ve “oturalım, şu yasayı konuşalım” diyor. Biz de konuşuyoruz; aslında konuştuğumuzu sanıyoruz. Bizim söylediğimizin kıymetinin olacağını zannediyoruz, oysaki hükümet ‘kendi çalışıyor, kendi oynuyor’. Hükümet bu konudaki kendi projelerinden; IMF, Dünya Bankası ve neo-liberal ağırlıklı projelerinden vazgeçmiyor. O anlamda; bizdeki sosyal diyalog mekanizmaları Avrupa’daki gibi değil. Avrupa’daki mekanizmaların içinde sendikalar, demokratik kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri yer alıyor. Doğru temellerdeki önerilerin hepsi alınmasa bile, bir kısmı dikkate alınıyor. Burada ise alınıyormuş gibi gözüküyor. Burada bazen limitlere geliyoruz. Sosyal güvenlik meselesinde de oldu. Emek platformunun belirlediği, 19 maddeden oluşan olamazsa olmazlarımızın 15 maddesinde düzenleme yapılıyor; fakat kalan 4 madde çok önemli. O dört madde yaşamın her şeyidir. Çalışma yaşamına yeni başlayanlarla ilgili getirilen düzenleme ile Sayın Başbakanın “çocuklarınıza ihanet edin” tavrı vardır. Buna karşılık aynı duyarlılığı gösteremiyoruz. O 15 maddede gelecekleri noktayı önceden belirliyorlar, daha sonra bizim önerilerimizle oraya gelmiş gibi oluyorlar. Türkiye’de yasalar geçmişe göre yapılmaz ki... Yasalar geleceğe ilişkin yapılır. Başbakan diyor ki: “Siz geleceği bırakın, kendinizi kurtarın.” Bu tarzdaki düşüncelere onay veren sendikal yapılarla ilgili ayrışmamız, çelişkilerimiz var. Maalesef bizdeki sosyal diyalog mekanizmaları Avrupa’daki gibi yönetimlere katılma, süreçlerin hepsinde aktif rol alma, katkı verme, katkı alma tarzı diyalog mekanizmaları değil. İsmi sosyal diyalog; ama benim tabirimle bu sosyal monologdur.

G.D: *Hükümetten bahsetmişken, gelelim gündemimizin önemli konusu olan 1 Mayıs’a. 1 Mayıs, Cumhuriyet kurulmadan önce (1923) işçilerin Kemalist kadrodan bir isteğiydi ve bu istek, Kemalist kadro tarafından kabul edildi. Sonradan yaşanan süreçler 1 Mayıs kutlamalarına 51 yıllık bir ara verdirmiş olabilir ama günümüzü de, 1977 ‘Kanlı 1 Mayıs’ı da göz önüne alırsak, 1 Mayıs bayramdan çok kara bir güne mi dönüşüyor? Ne yapmalıyız bu konuda?*

Süleyman ÇELEBİ: Aslında çok önemli bir tespit. 1886’da verilen mücadele ve biraz önce söylediğim, kölelik düzenine karşı 8 saatlik hakkın elde edilmesi ve sonra bunun bir bayram, birlik ve dayanışma günü olarak ilan edilmesi sürecinden sonra yıllardır diğer ülkelerde 1 Mayıs bir bayram olarak kutlanıyor. Şu an 164 ülkede de tatil ilan edilmiş bir bayram olarak kutlanıyor.

Bizim ülkemiz için ne yazık ki böyle söyleyemeyiz; bizdeki süreç tamamen farklı. Türkiye’de İstanbul işgal altındayken bile 1 Mayıs, -tabii şimdiki kadar etkili kutlanılmıyordu ama- kutlanılıyordu. Bu mücadele verilirken, Türkiye’de 1976 yılına kadar, potansiyel olarak 1 Mayıs kutlamasını yapacak insanlar (aydın, sanatçı, sendikacı, yazar), 3 gün önce evinden alınıp toplanırlardı ve 3 gün gözetim altında tutulurlardı. 1976 yılına kadar üç aşağı, beş yukarı böyle olmuştur. 1976 yılında ilk 1 Mayıs kutlaması, DİSK öncülüğünde diğer demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla gerçekleşti. Çok etkin, çok coşkulu bir kutlamaydı.

1977 1 Mayıs katliamı, bahsedildiği gibi basit bir olay değildir. İşçilerin kendi arasındaki sürtüşmeden, dışarıdan gelen provokasyondan kaynaklanan bir olay değildir. Çok net, Amerikalıların, derin devletin oluşturduğu yapının neden olduğu bir katliamdır. İşte, 34 tane arkadaşımız yaşamını yitirdi. Aslında, 1 Mayıs 1977 katliamı, 1980 darbesine gelen sürecin altyapısıdır. Hep 1977’ye takılırız; evet, 1977’de 34 kişi öldü ama Maraş’ta da 105 kişi öldü. Çorum’da insanlar öldürüldü. Hani, şu an devam eden bir dizi var ya (Hatırla Sevgili) orada da gördüğümüz gibi, -bunu sadece sağcılar için söylemiyorum ama- buradakiler gerçek verilerle orantılıdır. Oradan nereye geleceğiz, 1980 darbesine nasıl geldiğimizi göreceğiz. Çorum katliamı, Kahramanmaraş katliamı, 1977 katliamı, bireysel terör, birçok insansın öldürülmesi de darbeye gelinceye kadarki sürecin içindedir. Bizim

konfederasyonun genel başkanı da öldürüldü, Abdi İpekçi öldürüldü.

G.D: Öncesinde idam edilenler var: Deniz Gezmiş gibi...

Süleyman ÇELEBİ: İşte darbelerin hazırlık süreçleri var ya, o olaylar 1971 Muhtırası'nın hazırlıklarıydı. Sonra da 1980 Darbesi'ne geliş süreci hazırlandı. O nedenle, bunlar açığa çıkmadı. Zaten karanlık kalanlar bunlardır. Derin devleti orada arayın! Oralar açığa çıkmadan gerçekten bu sorunları aşmış olamayız.

Sonraki dönemlere de baktığımızda 1977'de katliam oldu ama insanlar korkmadan 1978'deki 1 Mayıs'ı yine aynı katılımı Taksim'de kutladı. Sonra ne oldu, 1979'da Maraş olaylarından dolayı 'sıkıyönetim' ilan edildi, sonra 1980'de sokağa çıkma yasağı kondu ve en sonunda darbe oldu. 1 Mayıs serüveni Türkiye'de bir korku günü olarak tanımlandı. Diğer ülkelerde bu böyle değil; oralarda 1 Mayıs'ın büyük alanlarda, (katılanların farklı görüşlerde olmalarına rağmen) büyük coşkuyla kutlandığını bu yıl da gördük. Türkiye'de durum neden böyle sorusunun cevabı şu: 1 Mayıs'ın 'komünist bayramı' olduğu konusunda bir ezber var. Türk-İş'in o günkü yöneticileri topluma bunu böyle sundu. Hak-İş'in yönetimi 1 Mayıs'ın Yahudi bayramı olduğunu söyledi. Geleneksel olarak topluma bu, sistemin değişimi konusundaki bir bayram olarak algı yaratıldı. **(Gökhan DAĞ: Sisteme müdahale gibi mi?)** Evet, "1 Mayıs'ta sistem değişecek" algısı var. 1 Mayıs mücadelesi ile işçi sınıfının mücadelesi öne çıkacak ve "mevcut kapitalist sistemin yerine, sosyalist bir sistem devrimi buradan yapılacak" gibi bir kaygıyı neredeyse okullarda başlatarak, beyinlerde bir korku senaryoları oluşturuluyor. 1 Mayıs, provokasyon günü olarak sunuluyor ve bugün de devam ediyor. Son 1 Mayıs öncesinde yapılan tezgahlarda, bütün söylemlerin temelinde bu senaryolar vardır. Yalnız bu 1 Mayıs için değil; biz geçen 1 Mayıs'ta da bunları duyduk, daha öncekinde de... Kendilerinin tahsis ettiği yerlerde de 1 Mayıs'ı yaptığımızda "çabuk dağılın" diyorlar. Provokasyon olacak diye devlet oralarda tedbirini alıyor ya, Taksim'de alamıyor!.. Biz sürekli provokasyon lafını duymuşuzdur, yeni bir şey değildir bu. Ben 1976'dan beri bu mücadelenin içinde olan birisi olarak, söylüyorum: Benim hiç 1 Mayıs'ım yoktur ki; öncesinde provokasyon olacağı söylenmesin. Bunun üzerinden besleniliyor, bunun üzerinden politika üretiliyor. Türkiye'de çoğunlukla sağ siyasal iktidarlar etkin olduğu için, bunu böyle sunuyorlar.

G.D: 1 Mayıs sürecinde Ahmet Necdet Sezer'in sizi arayıp, kutladığı söylendi. Keza TÜSİAD'ın da aynı bu şekilde... Bu destekler üzerine Hak-İş Başkanı Salim Uslu "DİSK sermaye ile kol kola girdi" demiştir. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Süleyman ÇELEBİ: Bu sermaye konusunda, sabıkalı insanların bu konuda hiç konuşmaması gerekiyor. Artık maskeleri düşmüştür; sendikacılığı aşan bir yaklaşım içerisindedirler. İlk önce şunu söyleyeyim: Ahmet Necdet Sezer, bizi arayıp kutlamadı. TÜSİAD Başkanı da kutlamak için aramadı. Bunu özellikle bu ideolojik yapı yanlış sunuyor. Sayın Sezer ve TÜSİAD Başkanı "geçmiş olsun" demek için aradılar. Bunlar doğal olarak, asgari insani ilişkiler içinde yapıldı. Aslında bu işi sendika başkanlarının yapması gerekirdi; Hak-İş Başkanı'nın beni televizyonda gördüğünde değil... O olayların altyapısında AKP'nin stratejisinin oluşmasında destek veren Hak-İş Başkanı'dır.

Çok net söylüyorum: Biz TÜSİAD ve diğer sermaye gruplarıyla çelişkileri olan bir örgütüz; onlarla farklı menfaat gruplarıyız. Onlar sermayenin çıkarlarını koruyorlar, biz çalışanların çıkarlarını koruyoruz. Biz sendikalar, aynı zamanda diyalog mekanizmalarıyız. Biz bunlarla (sermaye grupları) her yerde karşılaşıyoruz, yemek yiyoruz, sohbet ediyoruz. Bunların geçmiş olsun demesine bile alınganlık gösteren bir sendikal yaklaşım ile Türkiye karşı karşıyadır. AKP'nin yaptığı bu uygulamanın arkasında Hak-İş'in olduğunu söylüyorum. Hak-İş'in tüm bu senaryolarda, Başbakan'ın bize karşı bu tavrında, 1 Mayıs'ın Taksim'e verilmemesi için oluşturulan dizaynda parmağı olduğunu düşünüyorum. Aynı kurumlarla Hak-İş her gün beraber... 7'li ve 8'li Sivil İnisiyatiflerde ve birçok olayda beraberler, boy boy resimleri var. Oralarda işbirliği yapıyorlar, birçok protokolün altında imzaları var. Bu konularda kendilerini eleştirmiyorum ama o flörtlerin içinde yer alacaksın ve birisi size insani bir görev için "geçmiş olsun" dediğinde de bizi eleştireceksin. İşte bunlar, bu sendikal yapının çelişkisini ortaya koymaktadır. Hak-İş'in ne yaptığını biliyoruz ve onlar hakkında çok fazla

konusmak istemiyorum. Son olarak şunları da belirteyim; biliyorsunuz, Hak-İş 1 Mayıs'ta kendince, özel bir miting yaptı. Oraya 1 Mayıs duygusuyla giden işçileri ayırıyorum ama bu mitingin Tandoğan'da yapılmasının özel anlamları var. Özellikle bir devlet törenine dönüştürdükleri 1 Mayıs kutlaması oldu. O günü hatırlayınız; o akşam CNN-Türk'te yayınlandı; bir işçiye "neden geldin" diye soruyorlar; o da "bilmiyorum, belediyeden zorlayıp otobüse bindirdiler, buraya getirildim" diyor. Bir işçi gittiği eylemin ne olduğunu bilmiyorsa, oraya zorlanarak getiriliyorsa bu nasıl bir 1 Mayıs'tır? Özeti budur.

G.D: 1 Mayıs'ta Vali Muammer Güler, Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve polislerin uyguladığı davranışlar var. Bunlar hakkında neler söylemek istersiniz, tepkiniz nasıl oldu?

Süleyman ÇELEBİ: Şunu net söyleyeyim; biz 41 yılı bulan bir örgütüz ve dünya sendikal tarihinde de belki ilk defa bir binaya tecavüz edildi; haneye tecavüz dediğimiz de böyle bir şeydir. Bu tecavüz de sabah 6.20'de başlamıştır. Bu olayla ilgili hukuki mücadelemizi devam ettiriyoruz. Elimizde çok ciddi kanıt ve belgeler var. Bunların tamamı zaten yasadışı uygulamalar. Burada Vali, Emniyet Müdürü ve polisler konusuna gelelim. Polisler de 13-14 saat çalışıyorlar ve başka türlü şartlandırılmışlar. Provokasyon, provokasyon deniyordu ya; asıl provokasyonu kimlerin yaptığını gördük. Provokasyon nasıl yapılır, Türkiye bununla yüzleşti. AKP'nin de demokrat kimliğinin ne olduğu ortaya çıktı. Aşağı-yukarı bütün maskeler, jetonlar düştü. AKP bugüne kadar kendisini hep mağdur ilan eden bir partiydi. İlk defa bu 1 Mayıs'ta mağdur olan değil mağdur eden bir parti haline dönüştü ve bunun süreçlerini hep beraber izleyeceğiz; sosyal güvenlikteki uygulamaları ve son 1 Mayıs'ta yaşananları... Bize göre bu işin esas siyasi muhatapları Başbakan ve İçişleri Bakanı'dır. Bu iradeler oralardan çıkmıştır. Sonuçta polisin 'AKP'nin polisi' olmasını istemeyiz ama o görüntüyü veren izler taşındılar. Devletin değil AKP'nin polisi olmasına ilişkin kararlılık içerisinde davranış gösterdiler. Bunlarla ilgili hukuki süreci kamuoyuyla paylaşacağız. Bu konuyla ilgili elimizdeki belgeleri, bilgileri hukuki mercilere taşıyacağız. Bizim verdiğimiz mücadele; Türkiye'yi demokrasi dışı tüm çözüm yollarına karşı; demokrasinin tüm kurumlarıyla işlediği, sendikal hak ve özgürlükleri gerçek standartlarında kullanabildiğimiz, temel hak ve özgürlüklerimiz kullanabildiğimiz bir düzeye çıkarma mücadelesidir ve mücadelemizi sonuna kadar devam ettireceğiz. Burada mücadeleyi noktalamış değiliz; 1 Mayıs'ı sadece 1 Mayıs gününde tutmak doğru değildir ve 1 Mayıs'tan sonra da yapacaklarımız var.

G.D: Özellikle Çalışma Bakanı'nı konunun dışında tuttum. Peki, bu süreç için Çalışma Bakanı'na kırıgın mısınız, pasif kaldığını düşünüyor musunuz?

Süleyman ÇELEBİ: Bu süreçte bütün hepsi; Çalışma Bakanı da diğer iradeler de aslında zayıf kalmışlardır. Burada göze çarpan, bir siyasi iradenin bize karşı tavrıdır. Bu iradeye karşı bütün mücadelemizi çok net ortaya koyacağımızı ve bu mücadelenin peşini bırakmayacağımızı söylüyorum. Bunu da çok yakın zamanda herkes görecektir.

G.D: 1 Mayıs'taki uygulamaların Sosyal Güvenlik Reformu ile ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz? Bu yasaya karşı işçilerin yoğun tepki göstereceği söyleniyordu ve hükümet bu olası tepkiden çekindiği için böyle davranmış olabilir mi?

Süleyman ÇELEBİ: Zaten engellemenin temel nedeni o... Eğer 1 Mayıs'ta konuşabilseydik, neleri açıklayacağımızı ve neleri talep edeceğimizi size biraz sonra göstereceğim. Zaten bu uygulamalar, hükümetin bu toplumsal muhalefeti bastırmak için yapılmıştır. 1 Mayıs'ta bizim öne çıkaracağımız konu, hükümetin sosyal güvenlik ile ilgili uygulamalarına karşı mücadelemizi ortaya koymak olacaktır.

G.D: 2009'da Taksim'de misiniz?

Süleyman ÇELEBİ: Biz bunu daha önce ilan ettik. Biz dedik ki “iktidar 2009’a hazırlansın, şimdiden ne tedbir alıyorlarsa alsınlar”.

G.D: Konuya değinmişken, bu Sosyal Güvenlik Yasası hakkında neler söyleyeceksiniz, işçilerimiz bu konuda neler yapmalılar?

Süleyman ÇELEBİ: Bu yasa Meclis’ten çıkmış, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmıştır ve Anayasa Mahkemesi sürecindedir. Biz bu yasanın üzerine bir bardak soğuk su içecek değiliz. Bu yasaya karşı mücadelemizi sürdürdük ve sürdürmeye devam edeceğiz. Sosyal güvensiz, sosyal sağlıksız ve sosyal hiçbir yanı olmayan bu yasa hakkında siyasi mücadelenin partiler tarafından sürdürülmesi lazım. Öte yandan emekçilerin de kendi dünya görüşüne göre demokratik tepkilerini koymasına lazım. Bu yasa bizim açımızdan bitmemiştir; reflekslerimiz sonlanmamıştır. İstihdam paketi, kıdem tazminatlarının aşağı çekilmesi gibi kazanılmış haklara yönelik saldırılar var. Biz bunlara karşı planlamalar yapıyoruz; bu konuda Genişletilmiş Başkanlar Kurulumuzu 20-21 Mayıs’ta toplayacağız ve bunlarla ilgili çalışacağız. Hem kazanılmış hakların kaybedilmesine hem de emeğin sömürülmesine karşı çalışmalarımız devam edecek.

G.D: Gelelim günümüz işçilerinin çalışma koşullarına. İşçiler çok zor şartlarda çalışıyorlar, asgari ücretle çalışıyorlar ve bu asgari ücretten vergi kesiliyor. Tuzla tersanelerinde ölümler var. Bütün bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Süleyman ÇELEBİ: Çabalarımız aslında bütün bu sürecin devamıdır. Biz, Tuzla Tersanesinde 24 saat nöbet tutan bir örgütüz. Oradaki durumun açığa çıkması için de 3 yıldan beri biz (DİSK), Türk Tabipler Birliği, Mühendis ve Mimarlar Odası (TMMBO) oradaki çağdışı koşulları, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü’ne aykırı uygulamaları ortaya koyduk. Burada işçilerin aldığı ücretin haricinde işçiler yasadışı koşullarda çalışıyor. Burada verdiğimiz mücadele ortada. Sadece burada değil Türkiye’de çalışanların çok büyük bir bölümü sigortasız ve 8 saat yerine 13-14 saat çalışıyorlar. Türkiye’de çağdışı ve yasadışı çalışma koşullarına karşı da mücadele veriyoruz. Elbette Tuzla çok önemli, yasalar orada uygulanmıyor ama Bursa ve Davutpaşa’daki fabrikaların yanması örneğindeki gibi ülkenin diğer yerlerinde de çalışma koşulları çok kötü. Bunlara karşı mücadele vermeliyiz ve veriyoruz. Yeterli mi, hayır! Daha etkili bir mücadele vermemiz lazım.

G.D: ILO’nun (Uluslararası Çalışma Örgütü) “İnsana Yakışır İş ve Gelir” tanımı var. Anladığım kadarı ile bunu sağlamaya çalışıyorsunuz.

Süleyman ÇELEBİ: Bundan başka çıkış yolu yok; asgaride bu gerçekleşmeli. Ancak bu konuda Türkiye’nin daha alması gerek çok yol var.

G.D: Türkiye’de sizin de bildiğiniz üzere, işsizlik oranı açıklandı. Bu rakamlara göre işsizlik yüzde 11,4’den 11,6’ya yükselmiş. Hükümetin bu konuda gerekli tedbirleri alıp almadığı konusunda ne söyleyebilirsiniz?

Süleyman ÇELEBİ: Zaten Türkiye’de en önemli sorun, işsizlik sorunudur. O sizin belirttiğiniz, resmi rakamdır. Türkiye’de gerçek işsizlik oranının en az yüzde 20’lerde olduğunu düşünüyoruz. Rakamlar gerçek değil; enflasyon rakamları da öyle... Diğer alandaki gelişmeleri hep birlikte izliyoruz. Bu nedenlerle, Türkiye’nin gerçek gündemle meşgul olmasını istiyoruz. Biz bunları açığa çıkaracağız ve bunlar üzerinden demokratik tepkilerimizi, toplumsal muhalefetimizi ortaya koyacağız.

G.D: Çocuk işçi çalıştırmanın cezası 904 YTL’den çocuk başı 100 YTL’ye indirildi. Bu konuda neler

söylemek istersiniz?

Süleyman ÇELEBİ: Bu konuda daha önce ILO ile “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi” konusunda yürütülen kampanyalar vardı. Bu kampanya tamamen olmasa da kısmen başarıya ulaştı. Hükümet bir yandan bunu önlemeye çalışırken, öte yandan az da olsa caydırıcı olabilecek yaptırımları hafifletiyor. Bu sorun, sadece para cezalarıyla çözülmez. Eğitim ve diğer alanlarda da çalışmalar yapılması gerekli.

G.D: Biz Politika Dergisi olarak gençliğin apolitik olmasına karşı duruyoruz. Her türlü görüşe de saygı duyuyoruz. Bize neler söylemek istersiniz?

Süleyman ÇELEBİ: Gerçekten gençliğin apolitik duruştan vazgeçip; siyasi tercihleri ne olursa olsun sürece katkı vermesi, süreci takip etmesi gerektiğini düşünüyorum. Balkondan, camdan seyretmek yerine sürecin içinde olması gerekiyor. “Taşın altına elini sokma” dersiniz, ben taşın altına elini sokanlardan birisiyim ve bunun bedelleri de vardır; hapis de olabilir. Gençlik hapse girsin demiyoruz ama bir şekilde toplumsal ve siyasi süreçlerin içinde yer almalı, örgütlü aktivitelere katılmalı, katkılar vermelidir. “En iyisini büyükler yapar” anlayışı yerine süreci gençlerle ortaklaşa gerçekleştirmek istiyoruz.

Gökhan DAĞ: Çok teşekkürler...

Süleyman ÇELEBİ: Ben teşekkür ederim.

EKLER

>DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi’nin, İstanbul Valiliği ve emniyetin 1 Mayıs’ta uyguladıkları baskı ve şiddete yönelik açıklaması

İSTANBUL’DA HALKA DEVLET TERÖRÜ UYGULANMIŞTIR!

İşçiler, emekçiler yüzyılı aşkın bir süredir dünyanın her yanında 1 Mayıs’ta işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma gününü kutlamaktadır. Ülkemizde ise uzun yıllardır 1 Mayıs iktidarların korkulu rüyası haline gelmiş halka, emekçilere baskı gününe dönüştürülmüştür.

1979 yılından bu yana Taksim, 1 Mayıs Meydanı, emekçilerin dışında herkese açık tutulmuştur. Bugüne kadar hiçbir hükümet, bu alanın neden emekçilere, 1 Mayıs’a kapalı olduğunu açıklayamamıştır.

Bu konuyla ilgili olarak yıllardır yapmış olduğumuz başvurular ya dikkate alınmamış ya da tatmin edici bir yanıt verilememiştir.

Son olarak bu yıl yaptığımız tüm çağrılar, tüm yapıcı girişimler iktidar tarafından bilinçli bir şekilde görmezden gelinmiştir. Bununla da yetinilmemiş, İstanbullular, emekçiler ağır bir saldırı ve baskı uygulamasıyla karşı karşıya bırakılmıştır.

Yaşadığımız olaylar göstermiştir ki, **Vali’nin sözünü ettiği provokasyon, bizzat emniyet güçleri tarafından gerçekleştirilmiştir.**

1 Mayıs sabahı, saat 06.30’da DİSK Genel Merkezi’ne gaz bombalarıyla saldırı düzenlenmiş; Türkiye’nin ve İstanbul’un her bölgesinden gelen emekçiler, polisin gaz bombaları ve panzerlerin sıkı tazyikli su ile karşılanmışlardır.

DİSK Genel Merkezi atılan gaz bombalarından, sıkılan sulardan nefes alınamayacak ve tanınamayacak durumdadır. DİSK Genel Merkezi’ne girerek “haneye tecavüz” suçunu işleyen

emniyet güçlerinin saldırısında büyük maddi hasar da meydana gelmiştir.

DİSK üyeleri, KESK üyeleri, Türk-İş üyeleri ve çeşitli kitle örgütlerinin üyeleri şehrin çeşitli yerlerinde polisin saldırısının kurbanı olmuştur.

1 Mayıs'ta işçi sınıfını yalnız bırakmayarak merkez binamıza gelen milletvekillerini ve Avrupa Parlamentosu üyelerini, aydın ve sanatçıları da gaz bombası yağmuruna tutacak kadar fütursuz yapılan polis saldırısı, tam anlamıyla bir devlet terörüne dönüştürülmüştür. Bir milletvekilimiz kalp krizi riskiyle yüz yüze bırakılmıştır.

Sürekli yasalardan söz eden Valilik, emrindeki kolluk kuvvetleriyle en temel insan hakkı olan yaşama hakkını tehlikeye atmıştır. Yalnızca DİSK binası içine değil, Şişli Etfal Hastanesi'nin acil servisine bile gaz bombaları atılarak onlarca hasta ağır şekilde etkilenmiştir.

Dün İstanbul Valisi hakkında emekçilere karşı suç işlediği için suç duyurusunda bulunmuştuk.

Evet bu gün çok açık bir şekilde görüldü ki, AKP İktidarı, İstanbul Valisi ve emniyet güçleri bu suçu katmerli bir şekilde işlemişlerdir.

Sabahın altısında kendi merkezlerine gelen, herhangi bir eylemde, yürüyüşte bulunmayan emekçilere ve DİSK'e gaz bombası atılması, su sıkılması, camlarının kırılması en büyük PROVOKASYONDUR.

Emniyet güçleri, saat 12.00'ye kadar aralıklarla defalarca DİSK'in önünde bekleyen emekçilere ve DİSK'e gaz bombası atmış, tazyikli su sıkmıştır.

Televizyonlardan öğrendiğimize göre bu kanun dışı uygulamalardan bütün İstanbul nasibini almıştır. Hızını alamayan polis hastanelere bile gaz bombası atmıştır.

Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınan;

YAŞAM HAKKIMIZ,

KİŞİ DOKUNULMAZLIĞIMIZ,

KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜMÜZ,

KONUT DOKUNULMAZLIĞI HAKKIMIZ,

DÜŞÜNCEYİ AÇIKLAMA ÖZGÜRLÜĞÜMÜZ,

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ HAKKIMIZ,

AÇIKÇA İHLAL EDİLMİŞTİR.

Yaralarımızı sarıyor, hasarlarımızı tespit ediyoruz.

Yaşadığımız bütün bu kanun dışı uygulamaların, emekçilere ve halkımıza karşı işlenen bu suçların her platformda takipçisi olacağız; bu olayları uluslararası emek hareketinin, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun ve Avrupa İnsan hakları Mahkemesi'nin gündemine taşıyacağız.

> DİSK Kuruluş Bildirgesi'nde Çalışmada Devrim

Memleketimizde emek en hor görülen, karşılığı en az verilen bir değer yaratıcısıdır. Biz, emeği en yüce değer sayar ve Atatürk'le beraber deriz ki: "sırt üstü yatmak ve hayatını çalışmadan geçirmek isteyen insanların bizim toplumumuz içerisinde yeri yoktur, hakkı yoktur!" Oysa egemen sınıfların güttükleri çalışma politikası aşırı sömürüye dayanmakta, y milyonlarca işçiyi işsiz güçsüz, aç ve sefil bırakmaktadır. Biz bu adaletsiz düzen yerine Anayasa ilkelerinin tümünün hakim olduğu bir sosyal adalet yönetiminin yerleşmesini istiyoruz. Hiçbir kısıtlama yapılmadan, silahsız ve saldırısız grev

hakkının kullanılmasını istiyoruz. Lokavtın sosyal bir hak olamayacağından lokavtın yasaklanmasını bekliyoruz.

Herkesin çalışmasını, çalışma gücüne uygun işlerde emeğinin tüm karşılığını almasını, çalışmayacak durumda ve yaşta olanların insanlık onuruna yaraşır bir işçilik ve emeklilik aylığı almasını istiyoruz. Bunların gerçekleşmesinin ancak emekten yana bir kalkınma planının uygulanmasına bağlı olduğunu biliyoruz. Bu bakımdan sendikacıların, memleket yönetiminde aktif görev alabilmeleri yollarının genişlemesine elverişli bir sosyal politika ile donatılmasını amaç ediniyoruz. Bu da ancak bütün işçilerin kendi ana işkollarındaki devrimci sendikalarda toplanmaları ve kardeşçe dayanışmalarını sağlamakla mümkün olacaktır.

Biz sendikalarımızı işkollarımızın en güçlü sendikaları halinde geliştirmek için işçiler arası yabancılaşmayı önlemeğe büyük çaba harcayacağız. Türk sendikacılığını herhangi bir yabancı memleketin sendikacılığının körü körüne taklitçisi durumuna düşürmeyeceğiz. Kendi gerçeklerimizden yararlanarak, kendimize özgü bir sendikacılığı uygulayacağız. Böylece sendikalarımızın demokratik hayatın vazgeçilmez, ihmal edilmez, mutlaka görüşü alınır ve isteklerine uyulur, etkin bir güç haline getirilmesini zorunlu buluyoruz. Buna çalışacağız.

Toplu sözleşmelerde ücretlerin oynak merdiven sistemine bağlanmasına dikkat edeceğiz. Bütün işkollarını kapsayan ve gerçekten asgari yaşama ihtiyaçlarını karşılayan adil bir asgari ücretin ödenmesi dönemine geçilmesi için bütün partilerin çaba harcamasını isteyeceğiz. Eşit işe eşit ücret, çocuk ve kadın işçilerin korunması ilkelerinin kağıt üzerinde kalmalarını önleyici çabalar harcayacağız. Bütün kamu kesiminde yönetime ve denetime sendikacıların katılmalarını sağlamak için olumlu çalışmalar yapacağız. Herkesin iş bulmasını, herkesin bütün sigorta kollarına tabi tutulmasını, sigorta primlerinin işçiler yararına kullanılmasını istiyoruz. Sigortanın amaçlarına aykırı bir yönetime sürüklenmesinin daima karşısında olacağız.

>DiSK ve Devrimcilik

İşte biz, devrimciliği; bugünkü tutucu, gerici ekonomik, sosyal ve politik ilişkilerin Anayasa uyarınca değiştirilmesi ve yukarıdan beri özetlediğimiz ilkelerin hayata uygulanması anlamına alıyoruz. Devrimcilik hepimizin mülk sahibi olmasını ve uygarlık nimetlerinden eşitçe yararlanma olanağını sağlayacağı için bizim sendikacılık çalışmalarımızın özünü kapsayacaktır.

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

Kaynak URL (25/04/2024 - 19:25 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/roportaj/politika-dergisi-suleyman-celebi-mulakati>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/editor>

[2] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/gokhan-dag>